

Letni načrt nakupa knjižničnega gradiva v letu 2020

1 Poslanstvo, strategija in cilji, ki bodo doseženi z načrtovanim nakupom knjižničnega gradiva

Poslanstvo Knjižnice dr. Toneta Pretnarja Tržič je usmerjeno k lokalni skupnosti in njenim prebivalcem. S strokovno usposobljenimi knjižničarji in kakovostno zbirko knjižničnega gradiva omogoča neomejen dostop do znanja, informacij in kulture prebivalcem tržiške občine.

Strategija sledi poslanstvu knjižnice. S strokovnim delom, storitvami in obsežno knjižnično zbirko prispevamo k izboljšanju kakovosti življenja uporabnikov in drugih obiskovalcev knjižnice. Nakup gradiva je usmerjen k potrebam uporabnikov. Najštevilčnejši uporabniki knjižnice povprašujejo predvsem po leposlovju in priročnikih za prosti čas. Manj je povpraševanja po kvalitetnem leposlovju in strokovnem gradivo. Kljub temu z nakupom skrbimo za graditev »zdravega jedra« zbirke. Ob nakupu gradiva za otroke imamo v mislih številne mlade družine in njihove otroke, ki skupaj z vrtci ob pomoči knjižnice spodbujajo branje v zgodnjem otroštvu.

Cilji nakupa gradiva so usmerjeni v zadovoljitev širokega povpraševanja posameznih uporabnikov. Poleg učenja in strokovnega usposabljanja s pomočjo gradiva si lahko uporabniki svoj prosti čas zapolnijo s prebiranjem leposlovja. To vodi v večjo bralno pismenost in kvalitetno preživljanje prostega časa. Dobra bralna pismenost zagotavlja ljudem doseganje višje izobrazbe, statusa in zdravo samozavest.

2 Vsebinski kriteriji letnega nakupa za izgradnjo knjižnične zbirke

Cilj nabave gradiva je zbirka, s katero bo knjižnica zmogla zadovoljiti izobraževalne, kulturne, informacijske in socialne potrebe svojih uporabnikov. Pomembno je razvijati bralno kulturo in upoštevati interese posameznih ciljnih skupin uporabnikov na svojem območju.

Posebna pozornost je namenjena vsebinam, ki naj bi uporabnikom omogočil dostop do čim večjega obsega slovenske in tuje knjižnične produkcije za mlade in odrasle bralce, do povečanega izbora izvirnega slovenskega leposlovja (subvencionirana in nagrajena dela), kvalitetne prevodne leposlovne in strokovne literature (aktualna in nagrajena dela), strokovne in poljudne literature z vseh področij.

Še vedno skrbimo za kvaliteten izbor neknjižnega gradiva (CD, DVD...)

3 Analiza in upoštevanje značilnih in posebnih potreb okolja, dopolnjevanje zbirke z gradivom za uporabnike s posebnimi potrebami in zagotavljanja enakosti zadovoljevanja ugotovljenih potreb okolja (informacijske, izobraževalne, raziskovalne in kulturne potrebe)

Odgovorna oseba za nabavo skrbi za preiščljen in usklajen nakup. Pri tem upošteva tudi raznolike potrebe svojih uporabnikov. Preiščljeno in transparentno gradi optimalno knjižno zbirko:

- s spremljanjem novosti književne produkcije želi doseči pravočasen nakup gradiva
- s spremljanjem, izbiro in nakupom subvencioniranih izvodov
- s posodabljanjem določenih strokovnih področij in izločanjem neaktualnega in uničenega gradiva
- s strokovno podprto ponudbo leposlovnih del zvišuje nivo bralne kulture in zadovoljuje kulturne potrebe uporabnikov
- spodbuja demokratično mišljenje v okolju, za katerega skrbi tudi s pravilnim odnosom do pisne dediščine (domoznansko gradivo)

Knjižnica z načrtovanim nakupom skrbi za dvig kakovosti življenja v lokalni skupnosti (tematska predavanj, sodelovanje z različnimi društvi, zavodi in posamezniki v občini npr. Društvo Diabetikov, Društvo upokojencev, Društvo slepih in slabovidnih ...)

Ob tem vsako leto dokupi nekaj gradiva za slepe in slabovidne. Poleg tega pa skrbi za nakup gradiva prilagojenega uporabnikom s posebnimi potrebami (VDC), s katerimi permanentno sodelujemo.

Zadovoljuje potrebe po leposlovnem in strokovnem gradivu, dviguje kakovost knjižnične zbirke, omogoča dostopnost do elektronskih gradiv na daljavo, motivira otroke za večjo uporabo knjižničnih storitev (vrtec na obisku, razred na obisku, ura pravljic, knjižnica s pravljico na obisku, sodelovanje pri predšolski bralni znački, družinskem branju, poletnem branju, počitniških delavnicah, predstavah za otroke itd.).

Za potrebe bibliobusa se redno uporablja med oddelčno izposojajo gradiva – tako da so tudi uporabniki na terenu enako dobro oskrbovani kot v osrednji knjižnici.

4 Razvijanje branja, bralne kulture, bralne in informacijske pismenosti

Z načrtovanim nakupom bo Knjižnica dr. Toneta Pretnarja razvijala branje, bralno kulturo in informacijsko pismenost na območju občine Trzič.

Z ustreznim svetovanjem v izposoji in z različnimi oblikami dejavnosti bo individualno in v skupinah popularizirala tako novo nabavljeno gradivo, kot tudi ostalo gradivo, ki je že nekaj časa v njenem fondu:

- Na torkovih dogodkih Dobimo se v Knjižnici dr. Toneta Pretnarja knjižnica seznanja obiskovalce z deli slovenskih avtorjev in slovenskih prevajalcev. Obiskovalci kasneje posežejo po branju predstavljenih del.
- Sredina potopisna predavanja pripravlja knjižnica enkrat mesečno. Med predavatelji so največkrat domačini (sodelovanje z lokalnim okoljem). Ta oblika dejavnosti popularizira branje potopisnih, planinskih, športnih in drugih poljudnih del, kot tudi izposojajo turističnih vodnikov.

- Prav tako ob sredah potekajo v knjižnici predavanja z različnih strokovnih področij (medicine, psihologije, varstva okolja ipd...)
- Vsak četrtek pripravljamo uro pravljic, ki pri otrocih spodbuja domišljijo in vzgaja ljubezen do knjig. Včasih uro pravljic nadomesti igrana predstava za otroke, največkrat v sodelovanju z lokalnimi skupinami iz vrtca ali društev.
- Knjižnica redno gosti vrtce na obisku in jim pripravlja ure knjižne vzgoje in knjižnične vzgoje.
- Knjižnica in bibliobus mesečno s pravljico obiskujeta vrtce.
- S knjižnimi kvizi vsako leto obiskujemo osnovnošolce, varovance v VDC in starostnike v DPU in po predstavitvi knjige skupaj rešujemo kvize.
- Projekt S knjigo do branja in znanja promovira slikanico domače avtorice. Z njo pripravimo v vseh razredih prvošolcev bibliopedagoško uro in vsakemu prvošolcu knjigo tudi podarimo. Letos smo predstavili Košutarja.
- V okviru projekta Rastem s knjigo pripravimo ure za sedme razrede vseh treh osnovnih šol. Projekt zaključimo z obiskom znanega avtorja mladinskih.
- Predstavljamo kvalitetna dela za mlade (Zlato hruško).
- V okviru ur Razred na obisku se osnovnošolce poleg knjižne in knjižnične vzgoje seznanijo tudi z iskanjem po katalogu Cobiss in drugih bazah podatkov, dostopnih preko knjižnice.
- Nadaljujemo s projektom bralna značka za odrasle - »Knjiga pojdi med Tržičane«.
- Nadaljujemo tudi s projektom »Družinsko branje«. Namenjen je razvijanju in spodbujanju bralnih navad pri otrocih. Z otrokom pri branju sodeluje vsa družina.
- V sodelovanju s Slovenskim društvom za terapijo s pomočjo psov »Tačke pomagačke« izvajamo projekt, ki je namenjen spodbujanju branja tistih otrok, v starosti od 7 – 12 let, ki imajo težave z branjem (manjše ali disleksija) .
- Sodelujemo pri projektu Poletavci – poletni bralci. Tudi ta je namenjen spodbujanju branja in ga je razvila Mestna knjižnica Ljubljana.
- Knjižna čajanka za devetošolce je namenjena spodbujanju branja leposlovnih mladinskih del o katerih se nato na čajanki pogovarja, izmenjuje mnenja...

5 Stanje in načrtovan obseg nakupa novih enot knjižničnega gradiva

Preglednica 1: Podatki o stanju knjižnične mreže

Organizacijska enota	Število prebivalcev	Število enot knjižničnega gradiva		Delež MK od celotnega nakupa	Odpričnost / ur na teden ¹
		zaloga	načrtovan nakup		
Občina Trzič	14. 880				
Osrednja knjižnica		75.553	2426	26%	50
Bibliobus		5.490	400	0 %	15,15
		81.043	2826		

6 Načrtovan obseg nakupa naslovov po zvrsteh; zastopanost knjižničnega gradiva različnih vrst, oblik in dostopnosti

Preglednica 2: Podatki o načrtovanem razmerju nakupa gradiva glede na zvrst

Priporočeno	Stroka 60%	Leposlovje 40%	Skupaj 100%
Načrtovano	1.696	1.130	2826

Preglednica 3: Podatki o načrtovanem razmerju nakupa gradiva glede na namen

Priporočeno	Mladina 25-30%	Odrasli 70-75%	Skupaj 100%
Načrtovano	848	1978	2826

7 Načrtovan obseg nakupa in zastopanosti e-knjig v zbirki

V letu 2019 je našim uporabnikom na voljo 805 naslovov e-knjig. Osnovni paket obsega 221 naslovov. Do 4. 11. 2019 smo letos kupili 65 licenc.

Naši uporabniki so si v letu 2019 izposodili 424 (do 5. 11. 2019) e-knjig, lani v enakem obdobju pa 351, kar kaže na konstantno rast. K temu v precejšnji meri pripomore pestrejša ponudba izbora e-knjig.

V letu 2020 načrtujemo nakup osnovnega paketa in dodatnih licenc e-knjig v skupnem številu 340 naslovov. Glede na potrebe lokalnega okolja po izposoji e-knjiga je nakup le teh realno načrtovan. Merilo za izbor je kvalitetna literatura, ki jo knjižnica vključi v zbirko e-knjig na osnovi povpraševanja papirne verzije. Nakup e-knjig sledi povpraševanju na portalu Biblos. Knjižnica kupuje po 1 izvod oz. naslov Poudarek nakupa bo tudi na kvalitetnih komercialnih naslovih, saj s tem privabljamo vedno nove uporabnike in pospešujemo e-branje.

8 Utemeljenost odstopanj od strokovnih priporočil pri načrtovanju

Po orientacijskih vrednostih MIK naj bi načrtovali 250 enot knjižnega gradiva na 1000 prebivalcev. Glede na razpoložljiva finančna sredstva, ki jih lahko načrtujemo, smo planirali 173 enot knjižnega gradiva na 1000 prebivalcev, kar pomeni 0,17 knjižničnega gradiva na prebivalca. Pri načrtovanju nakupa števila tekočih naslovov informativnega periodičnega tiska v osrednji knjižnici smo upoštevali orientacijske vrednosti MIK.

Kljub poznavanju strokovnih priporočil in želji po njihovem upoštevanju za optimalno nabavo so realne možnosti v knjižnici dovolj očitne. Obseg sredstev Občine Trzič za nakup knjižničnega gradiva se bo v letu 2020 povečal za 2.000,000 EUR, kar pomeni 45.031 EUR. Pri načrtovanju sredstev za nakup gradiva s strani MIK smo se držali pridobljenih/doseženih sredstev v preteklih letih, ki tudi izkazujejo konstanto.

Knjižnica za leto 2020 tako načrtuje 45.031,00 EUR sredstev s strani Občine Trzič in 15.237,00 EUR od Ministrstva za kulturo Republike Slovenije. Skupaj torej 60.268,00 EUR.

Znotraj načrtovanih in zelo verjetno zagotovljenih sredstev bo nabava gradiva potekala po predpisanih (načrtovanih) razmerjih.

Uporabnikom bomo manjkajoče naslove strokovnih del zagotovili z medknjižnično izposajo.

Razrez finančnih sredstev pripravi knjižnica po oddelkih, za katere se gradivo kupuje (splošni, bibliobus). Posebna fonda sta namenjena nakupu serijskih publikacij in e-gradiva.

SREDSTVA za nakup knjižničnega gradiva po letih

	2018	2019	2020
Plan	58.263,00	58.209,00	60.268,00
MIK	15.232,00	15.178,00	15.237,00
Občina Trzič	43.031,00	43.031,00	45.031,00
Realizacija	58.178,00	60.414,00	

Povečan obseg sredstev v letu 2019 (2.036,00 EUR) se izkazuje s strani MIK. Od tega smo 1.500,00 EUR načrtno porabili za Biblos .

Višji znesek na tej postavki ni omogočal nakupa večjega števila licenc, pač pa je bil s strani ministrstva namenjen plačilu dodatnega računu za osnovni paket licenc.

9 Zastopanost 15-ih odstotkov naslovov publikacij v javnem interesu v vsaki organizacijski enoti in vsaj 50-ih slovenskih založb, kakovost in aktualnost naslovov

V letu 2019 je knjižnica (do 4. 11. 2019) kupila 258 enot subvencioniranega gradiva. Tudi v letu 2020 bomo zasledovali nakup publikacij v javnem interesu in se skušali čim bolj približati 15 %. Nakupu bo odvisen od obstoječega izbora v prihodnjem letu.

Pri nakupu gradiva v knjižnici sledimo izhodiščem za doseganje kvalitete in aktualnosti gradiva tudi z izborom čim večjega števila ponudnikov knjižničnega gradiva. V letu 2019 smo gradivo kupovali od več kot 110 različnih založnikov, samozaložnikov in distributerjev. Temu trendu bomo sledili tudi v letu 2020.

Kakovosti gradiva sledimo z nakupom naslovov iz kvalitetnih zbirk (npr. Moderni klasiki, gradivo Založbe Beletrina...), aktualnost naslovov sproti spremljamo pri izposoji in rezervaciji gradiva in temu primerno dokupujemo dodatne izvode.

10 Povezovanje z deležniki v okolju (medknjižnična izposoja, osrednja območna knjižnica, druge vrste knjižnic) za izboljšanje vseh elementov knjižničnega sistema; promocija knjižničnih zbirk)

Knjižnica v procesu medknjižnične izposoje sodeluje s celotno mrežo knjižnic v Sloveniji. Mestna knjižnica Kranj, kot osrednja knjižnica na Gorenjskem ima v letu 2019 še vedno na voljo namenska finančna sredstva, s katerimi krije stroške medknjižničnih izposoj med gorenjskimi knjižnicami. Naši uporabniki se te možnosti poslužujejo v primeru, ko gradiva ni v naši zbirki. V letu 2019 je knjižnica naročila 180 enot knjižničnega gradiva (do 4. 11. 2019).

Pri domoznanski dejavnosti sodelujemo z Mestno knjižnico Kranj pri naslednjih projektih:

- *Digitalizacija*: Osrednja knjižnica Kranj digitalizacijo zagotavlja iz sredstev za območne naloge. V letu 2019 smo prejeli digitalizirano gradivo, ki smo ga posredovali v digitalizacijo že v letu 2018. Vse digitalizirano gradivo je dostopno preko naše domače strani. V letošnjem letu teh sredstev ni, upamo pa, da bodo na voljo spet v letu 2020. Za digitalizacijo imamo pripravljena šolska glasila.
- *Kamra*: zbiramo slikovno in ustno gradivo iz katerega sestavljamo zgodbe po posameznih tematikah. Le te objavljamo na portalu Kamra.si.
- *Domoznanski september*: MKK koordinira vsakoletni Domoznanski september, ki se odvija znotraj gorenjskih knjižnic. V tržiški knjižnici smo v preteklih letih v okviru tega projekta pripravili več večerov. Letošnji domoznanski večer nosi naslov 'Gor pa dol po pvac' - Bili so ansambli.
- *Knjižni kviz Modri pes*: Naša knjižnica sodeluje pri promociji in reševanju kvizov, ki jih pripravlja MKK. S kvizi obiskujemo razrede in ob poslušanju zgodb rešujemo pripravljene kvize. Z sodelujočimi deležniki se srečujemo na sestankih in si izmenjujemo informacije in podajamo ideje, predloge...

Z ostalimi knjižnicami in deležniki okolja sodelujemo:

- *Knjižnica za slepe in slabovidne nam že vrsto let posreduje gradivo za našo slepo uporabnico*. Gradivo ji pošiljajo na dom, mi pa ga hodimo iskat in pošiljamo nazaj.
- *Knjižna čajanka*: Knjižnica organizira Knjižno čajanko na katero so povabljeni devetošolci vse treh osnovnih šol. Prebrana knjiga je pogoj za udeležbo čajanke. Pri tem nam pomagajo šolske knjižnice (knjižničarke), ki k projektu povabijo otroke, ki radi berejo.
- *Bralni krožek* v domu starostnikov omogoča poslušanje zgodb uporabnikom, ki sicer ne morejo več sami brati, si pa še vedno želijo ohranjati stik s knjigami.
- *Knjiga na dom* je servis s katerim omogočamo gibalno omejenim uporabnikom izposojati knjig in s tem spodbujanje branja.
- *Maček v žaklju*: v poletnem času pripravimo pakete knjig in s tem promoviramo branje kvalitetnega leposlovja.

- *Projekt:* letos smo prvič, vendar ne zadnjič organizirali in izvedli projekt, ki smo ga poimenovali DIGITALNO = REALNO = NORMALNO. S celodnevni dogodkom z vabljenimi partnerji želimo prispevati k boljšemu razumevanju virtualne in obogatene resničnosti, pokazati, da ima velik potencial ter da lahko prispeva k razvoju različnih področij. Lokalno okolje naj spozna uporabnost teh resničnosti v vsakdanu občana, izobraževanju, gospodarstvu, turizmu, marketingu.
- *Projekt:* ob Svetovnem dnevu knjige, kjer smo prebirali knjige sodobnih slovenskih avtorjev.
- *Razstave:* na tedenskih in mesečnih razstavah na oddelku za otroke in odrasle razstavljamo knjižne novosti, tematske sklope gradiva... in s tem pospešujemo izposajo teh knjig.
- *Knjigobežnica* za katero skrbimo mimoidoče spominja na knjige in knjižnico.
- Z gorenjskimi splošnimi knjižnicami redno sodelujemo tudi na področju izobraževanj za strokovne delavce. Te pripravi ena knjižnica, udeležujejo se jih strokovni delavci iz vseh knjižnic. Konstantno sodelujemo tudi z izmenjavo informacij, mnenj, izkušenj in rešitev...
- *Strokovna ekskurzija:* vsako leto se zaposleni odpravimo na ogled ene ali dveh splošnih knjižnic. Ob obisku izmenjamo izkušnje in stalne prakse na področju delovanja. Ob tem pridobivamo nove ideje za obogatitev našega strokovnega dela.
- *Glasilo Tržičan:* v njem redno objavljamo članke s področja našega delovanja. Predvsem pišemo o naših prireditvah in vabimo na naše dogodke. O naše delu poročajo tudi druga glasila na Gorenjskem in širše. Za promocijo knjižne zbirke se poslužujemo tudi digitalnih medijev (domača stran, FB...)

Datum: 7. 11. 2019